

Н.О. ВОСКРЕСЕНСЬКА, О.Я. ХАРЧЕНКО

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ

**для державної підсумкової атестації
з української мови
для загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням російською мовою**

4 КЛАС

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки,
молоді та спорту України*

Київ
Центр навчально-методичної літератури
2013

Пояснювальна записка для вчителя

Державна підсумкова атестація з української мови (державної) в 4 класі загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою проводиться у формі підсумкової контрольної роботи.

В основу відбору змісту навчального матеріалу, рівень засвоєння якого підлягає перевірці, покладено вимоги навчальної програми з української мови для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою (Программы для средней общеобразовательной школы с русским языком обучения. 1–4 классы. – К.: Початкова школа, 2006).

Завданням підсумкових контрольних робіт є передусім перевірка мовленнєвих умінь учнів, оскільки навчальна програма визначає основну мовленнєву змістову лінію, якій підпорядковуються знання з мови.

Кожна підсумкова контрольна робота складається із семи завдань різних рівнів складності, серед яких: тестові завдання *закритого типу* з вибором однієї правильної відповіді з трьох запропонованих варіантів; тестові завдання *відкритого типу*, виконання яких передбачає коротку письмову відповідь; завдання *на переклад* українською мовою; *творче* завдання – складання письмового висловлювання (5–6 речень) на задану тему.

Оцінювання підсумкової контрольної роботи здійснюється відповідно до наказу МОНмолодьспорту України від 13.04.11 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» так:

- за завдання *закритого типу* ставиться **1 бал**;
- за завдання *відкритого типу* ставиться **2 бали** (якщо таке завдання виконане частково – **1 бал**);
- за *переклад* українською мовою – **2 бали (1 бал – якщо допущено 4 і більше помилок)**;
- за *творче* завдання – **3 бали (1 бал за зміст висловлювання, 1 бал за використання виражальних засобів мови (синонімів, порівнянь тощо), 1 бал за грамотність (ураховуються помилки лише на ті правила, вивчення яких передбачено навчальною програмою).**

Максимальна сума балів за правильно виконану роботу – **12**.

Інструкція для учня

1. Уважно прочитай завдання, щоб зрозуміти, що потрібно зробити. Якщо в тексті є незрозумілі тобі слова, дізнайся про їхнє значення зі словника після тексту.

2. Прочитай текст завдання, спробуй спочатку виконати його усно.

3. Виконуй кожне завдання спокійно, уважно, не поспішаючи. Необхідні записи роби на спеціально відведених для цього рядках.

4. Якщо котресь із завдань ти не можеш виконати, пропусти його і почни виконувати наступне. Повернися до невиконаного завдання пізніше.

5. До деяких завдань подано три варіанти відповіді, з-поміж яких треба обрати один правильний і обвести кружечком букву, що стоїть поряд.

Наприклад:

Визнач рядок, усі слова якого записано правильно.

А май'ор, мята, об'їзд

Б пір'я, в'юн, морквяний

В Лукьян, міль'ярд, крайовий

6. Якщо під час виконання завдання ти допустив (допустила) помилку, акуратно закресли її і познач або запиши правильно.

7. Після виконання роботи перевір її.

Бажаємо тобі успіху!

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

ВАРІАНТ 1

Прочитай текст.

Українці здавна любили і шанували батьківський край. Вони ним пишалися. У нашій мові збереглося багато ласкавих слів, з якими люди зверталися до рідної землі: *земличка, земелька, землиця*. Її пестливо гладили натрудженими руками, ніби набираючись здоров'я від теплого родючого ґрунту.

Давні українці свято вірили в те, що земля жива. Вона дихає, родить, радіє, втомлюється, іноді хворіє. Ось чому люди ставилися до землі як до живої істоти, котра відчуває і ласку, і біль. (71 слово)

За Галиною Тарасенко

Виконай завдання.

1. Визнач, який це текст.

А розповідь

Б опис

В міркування

2. Обери з-поміж заголовків той, що найточніше відповідає змісту тексту.

А Ласкаві слова

Б Родючий ґрунт

В Земля жива

3. З першого речення тексту випиши слова, у яких кількість звуків і букв різна.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 1

ВАРІАНТ 2

Прочитай текст.

В Україні одвічно шанували джерела. Чистота й бездоганна якість джерельної води сприяли тому, що народ надавав їй символічного значення. Вона вважалася живою, тобто цілющою. За уявленнями, жива вода додавала сили, зцілювала рани і повертала до життя. Тому тяжким гріхом було плюнути у воду чи забруднити її. Кришталеву чистоту води завжди оспівували й ретельно оберігали. Воду люди називали ласкаво: *водиця, водиченька, водичка*. (61 слово)

За Галиною Тарасенко

Словник

Бездоганна – безупречная

Кришталеву – хрустальную

Ретельно – тщательно

Виконай завдання.

1. Визнач, який це текст.

А розповідь

Б опис

В міркування

2. Обери з-поміж заголовків той, що найточніше відповідає змісту тексту.

А Джерела

Б Жива вода

В Ласкаві слова

3. З першого речення тексту випиши слова, у яких кількість звуків і букв різна.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2

ВАРІАНТ 1

Прочитай текст.

Чи доводилось тобі подовгу дивитися на зорі? Чому їх вважають «очима неба»? Можна навіть почути вираз «зорі дивляться вниз». Хіба це справді так чи тільки здається?

Людині споконвічно хотілось бачити у природі не ворога, а друга. Мерехтливе світло далеких зірок заворожувало погляд, бентежило уяву. Вони наділялися людськими думками і почуттями. Вклоняючись вічній красі цих небесних світил, люди довіряли їм найпотемніше – любов, журбу, сподівання. А ясноокі зорі дивилися на людей і мовчали, ніби замислившись. (75 слів)

За Галиною Тарасенко

Словник

Спокoнвічно – издавна

Бентежило – волновало

Сподівання – надежды

Виконай завдання.

1. Визнач, який це текст.

А розповідь

Б опис

В міркування

2. Добери до тексту заголовок. Запиши його.

3. Згрупуй слова за частинами мови й запиши.

Зима, сніжний, радіти, зимовий, сніг, радий, радість, розум, синь, засніжити, зимувати, розумний, синіти, розуміти, синій.

Іменники: _____

Прикметники: _____

Дієслова: _____

4. Познач рядок з іменниками, рід яких в українській і російській мовах не збігається.

А земля, олівець, зерно

Б країна, поле, вулик

В тополя, посуд, шипшина

5. Познач рядок, усі слова якого записано правильно.

А бджола, букварь, група

Б голуб, календар, гедзь

В алея, під'їзд, вугіля

6. Переклади словосполучення українською мовою й запиши.

Чистый воздух, разноцветные листья, холодный ветер, грустное настроение.

7. Склади і запиши з перекладеними тобою словосполученнями текст на тему «Осінь прийшла».

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 2

ВАРІАНТ 2

Прочитай текст.

Чи можна вважати, що вітри, як і люди, мають свій характер? Ось вітер ласкавий. Він легко торкається твого обличчя, несе приємну прохолоду, пестливо гладить травичку, голубить листочки дерев. А ось вітер грізний, войовничий і надзвичайно сильний. Він розбурхує природу, гонить по небу хмари, збиває їх до купи, ніби хоче посварити. Він здіймає морські хвилі, носить над степом куряву. Навесні ж народжується добрий вітер. Він несе на своїх крилах птахів у рідні краї, допомагаючи їм зберегти сили. (75 слів)

За Галиною Тарасенко

Словник

Розбурхує – будоражит

Докупи – в кучу

Курява – пыль

Виконай завдання.

1. Визнач, який це текст.

А розповідь

Б опис

В міркування

2. Добери до тексту заголовки. Запиши його.

3. Згрупуй слова за частинами мови й запиши.

Зелений, дзвоник, щастя, сумний, дружити, щасливий, зелень, дзвінкий, сум, дружба, зеленіти, дзвонити, дружній, щастити, сумувати.

Іменники: _____

Прикметники: _____

Дієслова: _____

4. Познач рядок з іменниками, рід яких в українській і російській мовах не збігається.

А свинка, крило, жолудь

Б ведмежа, подорож, адреса

В яблуня, ялинка, вишня

5. Познач рядок, усі слова якого записано правильно.

А прапорець, волося, любовь

Б дзеркало, плащ, ніч

В група, дзвоник, піч

6. Переклади словосполучення українською мовою й запиши.

Подойти к лесу, голые деревья, последние листья, ягоды шиповника, осенние цветы.

7. Склади і запиши з перекладеними тобою словосполученнями текст на тему «Осінь у лісі».

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 3

ВАРІАНТ 1

1. Прочитай текст. Якщо в тексті є опис, випиши його.

ПТАШИНА ЇДАЛЬНЯ

Зима вибілила поле, причепурила. Тільки бур'яни стирчать по краю ярка. Назбирав будяків, реп'яхів, розпалив багаття і гріюся біля вогню.

Не забарилися й гості. Весела зграйка щигликів прилетіла. Пір'я у них яскраве, брунатного, білого і чорного кольорів. На голівці оксамитово-чорна шапочка, а лобик, підборіддя вогненно-червоні. Обсіли реп'яхи, обідають, гойдаються, поміж себе жваво пташині теревені правлять. (56 слів)

За Євгеном Шморгуном

Словник

Оксамітовий – бархатный

Теревені правити – языком чесать

2. Визнач, який опис ти виписав (виписала).

А науковий

Б художній

В у тексті немає опису

3. Познач рядок, усі слова якого записано правильно.

А зустріч, цвях, кукуруза

Б млинець, бойовий, воротар

В площча, неділя, оселедец

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 3

ВАРІАНТ 2

1. Прочитай текст. Якщо в тексті є опис, випиши його.

ЯЛИНКА

Були ми в лісі якраз напередодні Нового року і на-трапили на струнку ялинку. Такої красивої ми досі не бачили. Та ще й прикрашена!

...А втім, на ялинці не було якихось особливих при-крас. На гілках червоніли дві стрічечки, зав'язані бан-тиком. Сріблилося кілька кульок із фольги. Гойдався голубий метелик, зроблений з обкладинки учнівського зошита. Посередині ялинку оперізував паперовий лан-цюжок. (57 слів)

За Євгеном Шморгуном

Словник

Напередодні – накануне

Оперізував – опоясував

2. Визнач, який опис ти виписав (виписала).

А науковий

Б художній

В у тексті немає опису

3. Познач рядок, усі слова якого записано правильно.

А зірочька, бжола, суббота

Б дочька, боршч, рукавиця

В комірець, палац, лікар

4. Переклади словосполучення українською мовою й запиши.

Корни дерева, седые волосы, новые пальто.

5. Побудуй словосполучення. Запиши, розкривши дужки.

Дати їсти (свинка), сережки на (вільха), стояти на (крига), на одній (нога), зустрітися з (листоноша).

6. Познач словосполучення, у якому слово **кришталевий** вжито в переносному значенні.

А кришталева ваза

Б кришталева бурулька

В кришталева прикраса

7. Склади й запиши діалог (5–6 реплік) на тему «Домовляємося піти на виставку квітів».

КОНТРОЛЬНА РОБОТА № 4

ВАРІАНТ 1

1. Прочитай частини тексту. Обери порядок, у якому їх потрібно розташувати, щоб вийшов зв'язний текст.

ДВА ВІТРИ

1. Та ось піднялося сонечко вище. Прокинувся ласкавий вітер. Вийшов із лісу. Засміялося сонечко. Потекли струмочки. Розквітли перші квіти.

2. У темному лісі, у глибокому яру спали два вітри. Ласкавий – хлопчик із синіми очима. І холодний – дід із колючою бородою.

3. Прийшла люта зима. Сонечко не могло піднятися високо над землею. Білі сніги вкрили поле. Зашуміло тривожно верховіття дерев. Прокинувся у глибокому яру холодний вістряган. Устав, вийшов із лісу. Іде землею – замерзають річки. Гуде хуртовина. (75 слів)

За Василем Сухомлинським

Словник

Верховіття – верхушки дерев'яв

Хуртовина – вьюга

А 1, 3, 2

Б 3, 2, 1

В 2, 3, 1

2. Випиши з тексту речення, які складаються тільки з головних членів.

3. Знайди пару слів, яка не є словосполученням.

А білі сніги

Б прийшла зима

В зашуміти тривожно

4. Перебудуй подане речення в спонукальне, додавши слово-звертання. Запиши утворене речення.

Чи бували ви в зимовому лісі?

5. Заміни виділене слово однорідними членами й запиши утворене речення.

Пухнастим снігом укриті *дерева*.

6. Визнач рядок, усі слова якого записано правильно.

А подвір'я, пір'я, буря

Б бур'як, бур'ян, р'ядок

В бюро, б'ють, буль'йон

7. Склади й запиши пропущені репліки діалогу.

– Яка твоя улюблена іграшка?

– _____

– Хто її тобі купив (подарував)?

– _____

– Чим саме тобі подобається іграшка?

– _____

– З ким ти нею граєшся?

– _____